

Kisvarsányi Éva

Visszaemlékezés 56-ra

Azon a verőfényes őszi napon szokás szerint reggel 9-re bementem az egyetemre, ahol az Eötvös Lóránd Tudományegyetem harmadéves geológus hallgatója voltam. Irónikus módon, éppen marxizmus-leninizmus óra lett volna, ami kötelező tárgy volt mindenkinek. Évfolyamtársaim izgatottan közölték, hogy a mai napon minden óra elmarad, mert délután az egyetemi ifjúság tüntetésére megyünk. Az elkövetkező néhány óra alatt megtárgyaltuk az eseményeket, egy Műegyetemista diák közreadta az egyetemi ifjúság 16 pontban összefoglalt követeléseit, amelyet előző este fogalmaztak meg, és ezeket tanulmányoztuk. Belesápadtunk a követelések merészségébe, hiszen olyan nemzeti és forradalmi programnak adtak kifejezést, amelyről az elmúlt 10 évben nem is álmodhattunk. Követeltük a szovjet csapatok azonnali kivonulását Magyarországról, Nagy Imre vezetésével új kormány alakítását, több párt részvételével általános, titkos, és egyenlő választásokat, a sajtó- szólás- és vallásszabadságot, a koncepciók perekként kapcsolatban a felelősök, névszerint Rákosi Mátyás és Farkas Mihály népbíróság elé állítását. Követeltük a szovjet mintájú címerrel megcsúfított nemzetiszínű lobogóra a Kossuth címert, a Városligetben idétlenkedő hatalmas Sztálin szobor lebontását, és március 15-e nemzeti ünnepé váló visszaállítását.

A délelőtt nagy izgalomban telt el. Egymással ellentétes rémhírek váltották egymást, hogy a rendőrség/ÁVO engedélyezte illetve nem engedélyezte a felvonulást, hogy mindenkit le fognak tartóztatni, aki résztvesz a felvonuláson, hogy ki fognak csapni az egyetemről. A végén azonban senki nem ment haza és 2 óra tájban a Természettudományi kar transzparensé alatt rendezett sorokban elindultunk a Múzeum körútról a Kossuth Lajos utcán át a Duna felé a Petőfi szoborhoz. Ott Sinkovics Imre, a Nemzeti Színház fiatal művésze elszavalta Petőfi Nemzeti Dalát, amelynek refrénjét az akkorra már 15,000-nyi budapesti egyetemi ifjak együtt kiáltottuk az előadóval: „A magyarok Istenére esküszünk esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!”

Megrendítő, soha el nem felejthető pillanatok voltak ezek. Az ifjúság idealizmusában valóban úgy éreztük, hittük, hogy „mit ránk kentek a századok—lemossuk a gyalázatot,” hogy merő ottlétünkkel valami nagy, történelmi jelentőségű eseménynek vagyunk részesei. A szavalat után az egyre duzzadó tömeg, még mindig zárt, rendezett sorokban, visszafordult a Rákóczi út felé majd a Kiskörúton az Órás Háznál a Deák tér felé vettük az utat: célunk a budai Bem szobor megkoszorúzása volt. Útközben soraink megnövekedtek a pesti utca népével. Az Órás Ház egyik erkélyéről lobogtatva láttam az első nemzetiszínű zászlót, melynek közepéből kivágták a gyűlölt kommunista címert: abszolút megrendítő volt a lyukas zászló látványa, talán akkor döbbsentem igazán rá, hogy valóban történelmi eseménynek vagyok részese.

A Szent István körúton a Margit híd felé az utca már emberfolyó volt, nemcsak az úttesten, a járdán is velünk menetelt Budapest népe. 48-as Kossuth nótákat és népdalokat énekeltünk, s újonnan született jelszavakat kiáltottunk. Olyanokat, hogy „Nagy Imrét a kormányba, Rákosit a Dunába!” meg „Aki magyar velünk tart!” és „Ruszkik haza!” Rendőrt nem sokat láttunk, ÁVOST egyet sem. Mire átértünk Budára már közel 50 ezren voltunk. A Bem szobor megkoszorúzása után a Parlament elé mentünk, ahol már 200 ezren voltunk.

Személy szerint én a harcokban nem vettem részt, de az a csodálatos októberi délután, s az azt követő 12 napos szabadság örökre az emlékezetemben marad. És nem fogom soha elfelejteni barátnőmet Kováts Máriát, akivel 8 évig jártam egy osztályba, akivel egy padban ültem, s akit az október 25-i Országháztéri tüntetésen a gyilkos ÁVO golyója sebezett halálra. Húsz éves volt és magyar tanárnő szeretett volna lenni.

A Forradalom Világtörténelmi Jelentősége

Az 1956 óta eltelt közel fél évszázad megengedi, hogy a forradalmat történelmi távlatokban értékeljük. A forradalom utáni események minden kétséget kizáróan bizonyítják világtörténelmi jelentőségét: az első szeget verte a kommunizmus koporsójába és leleplezte a kommunizmus hazugságait. A nyugati demokráciák kommunista pártjaiból ezrével léptek ki a tagok, mert nyilvánvalóvá vált a kommunista ideológia és a gyakorlat közötti különbség. A kis magyar nép pedig kivívta a világ népeinek az elismerését hősiességeiért, amivel szabadságáért küzdött, mint Dávid Góliát ellen, a sokszoros túlerővel szemben.

Hosszútávon tehát győztes forradalom volt 1956 annak ellenére, hogy november 4-én szovjet tankok vérbe tiporák a magyar nép eme páratlan, legendás küzdelmét, s hogy ezt követően 200,000 magyar kényszerült száműzetésbe.

Hogy az 1989-es rendszerváltás nem váltotta be teljesen a hozzáfűzött reményeket, ne csodálkozzunk rajta. Egy csökkenő népességű, nyersanyagszegény, kifosztott ország próbálkozik a demokrácia, a piacgazdálkodás, és a kapitalizmus hullámzó tengerén, mint apró ladik, a célba érni, a szebb jövőt megteremteni.

Mit üzen nekünk, nyugati magyaroknak 1956? Elsősorban hogy ne felejtsük azt ami összeköt bennünket: 1100 éves történelmünk a Kárpátmedencében, közös kultúránk, magyar anyanyelvünk, és szülőhazánk iránti szeretetünk. 1956 lángja fényesen ragyog a magyar történelem egén. Tartsuk életben a fényt, ne engedjük hogy kioltódjék és elfelejtődjék.

Kisvarsányi Éva

Jelenleg Sarasota, Floridában lakik, a Sarasota-i Kossuth Klubjának igazgatója. A Hírmondónak, a Kossuth Klub havi hírlapjának alapítója. Tíz év alatt közel 200.000 dollárt gyűjtött jótékony célokra a Kárpátmedence magyar gyermekei számára.